

Folkhälsomyndigheten

Projekt covid-19 och folkhälsa

karin.guldbrandsson@folkhalsomyndigheten.se

Syfte

Att ta fram kunskap om konsekvenser av covid-19-pandemin på folkhälsan och folkhälsoarbetet och att sätta kunskapen i relation till situationen och utvecklingen i andra länder.

Fyra delprojekt

Delprojekt 1:
Samlad bedömning
av konsekvenser på
folkhälsan och
folkhälsarbetet av
covid-19-pandemin

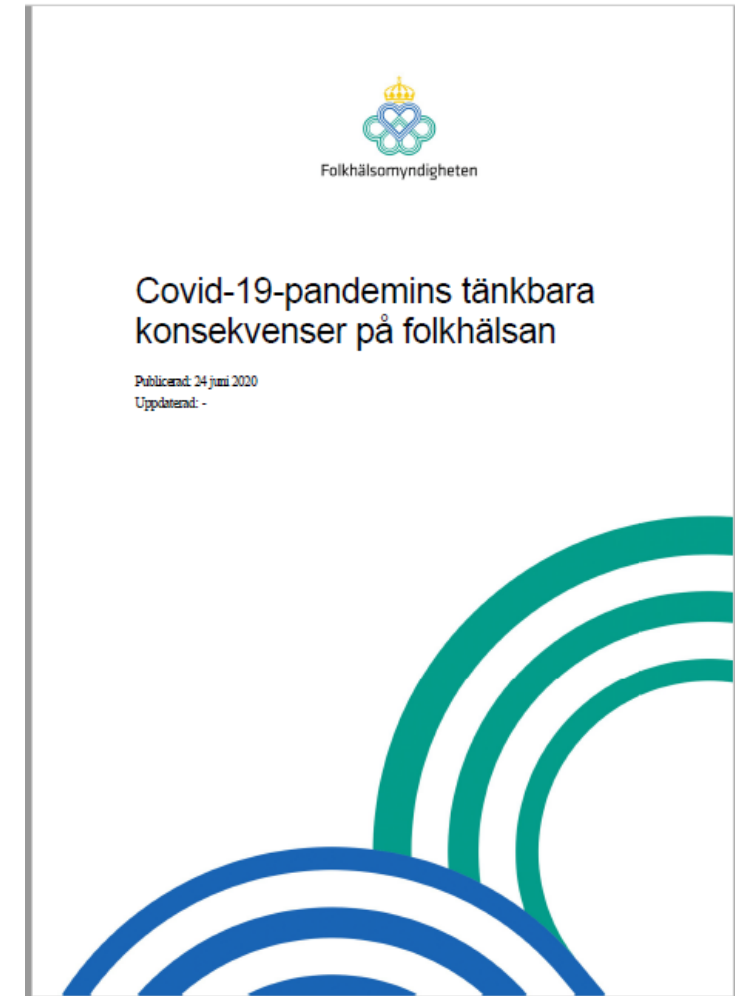
Delprojekt 2:
Forsknings-
litteraturen

Delprojekt 3:
Svensk empiri

Delprojekt 4:
Folkhälsorelevanta
insatser på lokal
och regional nivå

Delprojekt 1: Samlad bedömning

- Att göra en **samlad bedömning, utifrån framtagen kunskap** om hur covid-19 pandemin och samhällets smittskyddsåtgärder och insatser under pandemin påverkar folkhälsan och folkhälsoarbetet på kort och lång sikt.
- Att **samordna, sammanställa och syntetisera** kunskaper från de övriga delprojekten.
- Att **bevaka** så att kunskaper som tagits fram och rapporterats inom närliggande interna arbeten beaktas i bedömningen.

Delprojekt 2: Forskningslitteraturen

Vi sammanställer den vetenskapliga litteraturen utifrån frågeställningar och hypoteser

30 000
Screenade
titlar

Pågående litteraturoversikter

Psykisk hälsa i befolkningen

Alkoholkonsumtion i befolkningen

Barn upp till 16 år

• Uppsala universitet

Äldre ungdomar och unga vuxna

Yrkesverksamma befolkningen

• Högskolan i Gävle

Äldre (70 år+)

Systematisk omvärldsbevakning

Folkhälsomyndigheten

Påverkar covid-19-pandemin befolkningens psykiska hälsa?

En snabb systematisk litteraturoversikt ("rapid review") Version 1.0

Publicerad: 20 augusti 2020

Uppdaterad: -

Folkhälsomyndigheten

Delprojekt 3: Svensk empiri

Syfte

Att genom svenska empiriska data beskriva hur levnadsvanor och hälsa har utvecklats, i befolkningen som helhet samt i olika grupper, under pandemin.

Utgångspunkter

- Få svenska studier i forskningslitteraturen (hittills).
- De svenska rekommendationerna.
- Det svenska välfärdssystemet.

Datakällor

Folkhälsomyndighetens egna undersökningar, t ex HLV 2020 och Hälsorapport

Överenskommelser med externa parter, t ex med Uppsala universitet och KI

Övriga källor, t ex undersökningar från Systembolaget och Naturvårdsverket

Ny undersökning visar att många oroas för konsekvenserna av covid-19

 Lyssna

PUBLICERAT 16 JULI 2020

De flesta tycker att de har ett bra allmäntillstånd under pandemin. Samtidigt oroas många över konsekvenserna av covid-19 och en del äldre personer är oroliga för att inte få vård om de behöver det. Det visar Folkhälsomyndighetens senaste undersökning om folkhälsan under pandemin.

Delprojekt 4: covid-19 och folkhälsoarbete

Syftet är att belysa om *folkhälsorelevanta insatser* har behövt nedprioriteras eller förändras under den tid som pandemin hittills har pågått.

Med **folkhälsorelevanta insatser** menar vi målinriktade och organiserade insatser för att främja hälsa och förebygga sjukdomar och skador (folkhälsoarbete).

Insatserna ska bedrivas på **lokal eller regional nivå**, till exempel inom vård och omsorg, skola och förskola, socialtjänst, ideella organisationer m.fl.

I delprojekt 4 undersöker vi alltså inte konsekvenser på folk*hälsan*.

Metod

1. Bred insamling av data

Rapporter, mail, webbsidor, etc. från myndigheter, organisationer, hälso- och sjukvård, kommuner, mm.

2. Framtagande av matris (bruttolista på 56 sidor)

Granskat material med kort beskrivning av syfte	Folkhälsorelevanta insatser på lokal och regional nivå ¹				Jämlikhet i hälsa/utsatta områden
	<i>Mindre av folkhälsorelevanta insatser²</i>	<i>Mer av folkhälsorelevanta insatser³</i>	<i>Förändrat genomförande av folkhälsorelevanta insatser⁴</i>	<i>Behov av förändring av folkhälsorelevanta insatser⁵</i>	

3. Systematisk insamling av data

- Tre frågor till utvalda målgrupper
- Kompletterande intervjuer (en region och två kommuner)
- Länsrapportenkäten (ANDT)

Tre frågor till utvalda målgrupper

1. Finns det några folkhälsorelevanta insatser i din kommun/region som har *minskat* till följd av covid-19-pandemin?
2. Finns det några folkhälsorelevanta insatser i din kommun/region som har *ökat* till följd av covid-19-pandemin?
3. Finns det några folkhälsorelevanta insatser i din kommun/region som har *förändrats* till följd av covid-19-pandemin?

Frågorna har ställts till SKR:s nätverk för folkhälsochefer i regionerna och nätverk för folkhälsostrateger i kommunerna och till Healthy Cities nätverk.

Vi hoppas på många svar från Healthy Cities nätverk! Deadline 23 oktober.

Stort tack till er som redan har besvarat frågorna!

Faktablad om vårdkonsumtion och oro under pandemin (publiceras nov)

Enkät till 1 602 personer 16–84 år (Hälsorapport)

Svarsfrekvens 88%

Fråga 1. Har du undvikit att söka vård (till exempel sjukvård, tandvård, psykolog, mödravård) på grund av coronapandemin?

Fråga 2. Känner du dig orolig för att inte få tillgång till vård vid behov?

Kompletteras med data från Socialstyrelsen (tandvård, akutpsykiatri, akutsomatik och screeningverksamhet)

Oro för att inte få vård under covid-19-pandemin – särskilt bland äldre

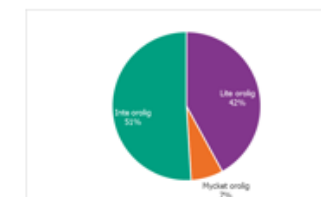
Varannan person var orolig för att inte få vård vid behov under covid-19-pandemin. Var femte sökte inte eller avbokade redan bokad vård eller tandvård.

Folkhälsomyndigheten följer konsekvenser av covid-19-pandemin för folkhälsan och folkhälsoarbetet. Pandemin kan ha inneburit att färre personer har besökt hälso- och sjukvården på grund av samhällets smittskyddsåtgärder, oro för att bli smittad eller omprioriteringar i vården. I maj 2020 genomförde Folkhälsomyndigheten en enkät för att undersöka dessa frågor (se faktaruta).

Oro i befolkningen för att inte få vård under covid-19-pandemin

Nästan hälften av de tillfrågade, 49 procent, svarade att de kände sig oroliga över att inte få tillgång till vård. Vanligast var att känna lite oro, något som 42 procent svarade. Men sju procent svarade att de kände sig mycket oroliga för att inte få vård under pandemin.

Personer i åldern 70–84 år oftast uppgav oftast att de kände oro över tillgången till vård. Av dessa angav 59 procent att de kände sig lite eller mycket oroliga.

Figur 1. Andel som svarat att de känner sig lite, mycket eller inte alls oroliga för att inte få vård vid behov.

Enkätundersökningen

I maj 2020 skickade Folkhälsomyndigheten ut en webb-enkät till 1 602 deltagare i åldrarna 16–84 år i myndighetens frågespel Hälsorapport (1). Svarsfrekvensen var 88 procent. I det här faktabladet redovisas svaren på följande frågor:

1. Känner du dig orolig för att inte få tillgång till vård vid behov?
2. Har du undvikit att söka vård (t.ex. sjukvård, tandvård, psykolog, mödravård) på grund av covid-19-pandemin?

I en tredjedel av enkäterna fanns möjlighet att komplettera de fasta svarsalternativen med fritextsvar. I faktabladet har vi tematiserat 83 fritextsvar från åldersgruppen 70–84 år.

Inga statistiskt säkerställda skillnader kopplat till kön och utbildningsnivå framkom i analyserna av oro för att inte få vård vid behov.

Hög ålder och belastning inom vården orsak till oro

Kvinnor och män, 70–84 år, både de som angav att de var lite och de som angav att de var mycket oroliga för att inte få tillgång till vård vid behov under pandemin, angav egen ålder eller belastning inom sjukvården som orsaker till oro. Det framgår inte av svaren om oron gäller vård för covid-19 eller vård för andra sjukdomar, eller både och.

”Eftersom man är äldre och inte vet hur det kommer att prioriteras om man skulle behöva vård. Om det är många yngre som är sjuka samtidigt så lär man ju inte komma i första hand.” Kvinna, 73 år

De som svarade att de inte känner oro uppgav framförallt att de har stor tilltro till vården och att plats finns på sjukhusen i de regioner där de bor. Några uppgav att de inte känner sig oroliga på grund av sin

Projekt covid-19 och folkhälsa - en första samlad bedömning våren 2021

Analysen av pandemins konsekvenser ur ett brett folkhälsoperspektiv – såväl utmaningar som möjligheter – måste fortsätta för att skapa långsiktiga förutsättningar för *ett folkhälsoarbete som bidrar till en god och jämlik hälsa.*

www.folkhalsomyndigheten.se

Foto: Elliot Elliot/Johnér